

V. ПАЗАРНО РЕГУЛИРАНЕ

Особено важно за разработването и прилагането на ефективна регулаторна политика на КРС в условията на либерализиран пазар е проучването, наблюдението и анализа на далекосъобщителния пазар като цяло, както и на отделните му сегменти. За изпълнението на регулаторните си функции Комисията системно събира и обработва информация от далекосъобщителните оператори. На базата на събраната информация се извършва анализ на състоянието на пазара и се извеждат тенденциите в неговото развитие. Така КРС получава обратната връзка за това как реагира пазарът на приложените регулаторни мерки и механизми, за тяхната ефективност и целесъобразност, което дава възможност за прецизирането им в бъдеще.

През 2003 г. бе изготвен годишен анализ за състоянието и развитието на далекосъобщителния пазар в България за предходната година. Анализът е разработен на базата на информация за дейността на 643 лицензирани оператори на обществени далекосъобщителни мрежи, предоставящи далекосъобщителни услуги чрез тях, 39 оператори, работещи на основание § 16 от ПЗР на ЗД (отменен ДВ брой 88 от 07.10.2003 г.), както и около 170 доставчици на услуги по предоставяне на достъп до Интернет. За набиране на информацията бяха съставени и изпратени формуляри - въпросници за отчитане на далекосъобщителната дейност на лицензираните оператори и Интернет доставчиците през 2002 г. Въз основа на събраната информация се поддържа и актуализира база данни по видове далекосъобщителни дейности.

Мониторингът по набор от параметри за състоянието на далекосъобщителния пазар е необходим и във връзка с текущо следене на състоянието на конкуренцията на отделните сегменти на пазара. През 2003 г. КРС продължи да си сътрудничи активно с Комисията за защита на конкуренцията и подпомогна работата ѝ по редица преписки, свързани с конкуренцията на пазара на кабелни мрежи и услуги.

Експертите на КРС системно следяха дейността на световните и европейски телекомуникационни организации (ITU, ETSI), европейското законодателство в областта на далекосъобщенията, както и нормативната уредба на сектора и практиката на европейските регулаторни органи в областта на регулаторната и тарифна политика, с цел проучване и прилагане на най-добрата практика съобразно специфичните условия на българския далекосъобщителен пазар.

С приемането на новия Закон за далекосъобщенията се установи нова регулаторна рамка в сектора, която регламентира редица важни аспекти на пазарното регулиране: определянето на оператори със значително въздействие на пазара и налагането на специфични задължения на тези оператори, осигуряването на универсалната далекосъобщителна услуга, утвърждаване от регулаторния орган на системи за отчитане на разходите за определяне на разходно ориентирани цени, одобряване на типови предложения за сключване на договори за взаимно свързване, необвързан достъп до абонатна линия и за предоставяне на линии под наем. През 2003 г. стартира разработването на подзаконовата нормативна уредба за далекосъобщителния сектор. През 2003 г. експерти на КРС работиха върху приоритетни в областта на пазарното регулиране проекти: Методика за реда и условията за определяне и проучване на съответния пазар и определяне на оператори със значително въздействие на пазара, проекти на подзаконови актове, регламентиращи универсалната далекосъобщителна услуга, Наредба за условията и реда за предоставяне на услугата "линии под наем".

Организирана бе съвместна работна група с представители на КРС и на БТК ЕАД, проведеха се редица срещи за съгласуване на представените от БТК ЕАД проект на система за определяне на разходите "SeeCost – система за управленска разходна отчетност" и на проект на Типово предложение за взаимно свързване на БТК ЕАД.

Експерти на КРС подготвиха доклад, в който е представен анализ на новите услуги, които БТК ЕАД започна да предлага в условията на либерализиран пазар: предплатена БТК карта, БТК Интернет пакет и изграждане на локална клиентска мрежа. За целта беше събрана и систематизирана необходимата информация за подготвяне на ценовия анализ на новите услуги, предоставяни от БТК ЕАД.

Във връзка с изпълнение на Програмата на правителството на Република България за въвеждането на мобилни радиомрежи 3-то поколение (UMTS) и Решение ERC/DEC/(99)25 на Европейския радиокomiteт (ERC), бе събрана и систематизирана информация и започна работа по изготвяне на прогнозен анализ на потенциалния пазар на UMTS у нас. Бе разработен и

доклад за развитието и приложението на CDMA технологията на пазара на мобилни услуги и прогноза за навлизането ѝ на българския пазар.

Във връзка с развитието на мрежите за пренос на данни с индивидуално определен честотен ресурс бе изготвен експертен анализ на мрежите, използващи технологията "point-to-multipoint" (PMP). Бе набрана и проучена информация за тарифната и лицензионната политика и практика на регулаторните органи от страните-членки и страните-кандидатки за членство в ЕС за PMP мрежите и управлението на радиочестотния спектър. В гореспоменатия доклад е представено изследване на начините за определяне на размера на лицензионните такси за ползване на радиочестотен спектър, както и определянето на цена за използване на радиочестотен спектър при PMP мрежите. Бе проучена и начална тръжна и крайна тръжна цена на лиценз за технологията PMP, както и цена на човек от населението.

През 2003 г. КРС проведе конкурс за трета национална ефирна телевизия, със стартирането на която се създават условия за ефективна конкуренция на този пазарен сегмент, а така също се обуславя и ефективното използване на радиочестотния спектър като ограничен ресурс.

През годината бяха осъществени редица съвместни срещи с представители на Националната комисия по телекомуникации и пощи на Република Гърция (ЕЕТТ) в рамките на Twinning Project на PHARE на тема "Политика и законова рамка за предоставянето на универсалната далекосъобщителна услуга в условията на напълно либерализиран далекосъобщителен пазар". Споделеният опит е от изключително значение за експертите от КРС, тъй като подпомага работата по проекти на подзаконовни нормативни актове, регламентиращи реда и условията за предоставяне на универсалната услуга, достъпността на цената на универсалната услуга и правилата за определяне на нетните загуби на операторите, предоставящи такава услуга.

През 2003 г. по инициатива на КРС бе организирана среща с представители на италианския регулатор в областта на съобщенията (*Autorita per le Garanzie nelle Comunicazioni, AGCOM*), в която взеха участие и представители на БТК ЕАД и "МобилТел" ЕАД. На срещата бяха представени състоянието и развитието на телекомуникационния пазар в Италия, бяха дискутирани актуални регулаторни проблеми, като основна тема на презентациите и разговорите бяха икономическите аспекти на регулирането на взаимното свързване и опита на италианския регулатор по отношение на прилагани методи за осчетоводяване на разходите и определяне на разходоориентирани цени. Срещата бе навременна и полезна с оглед възлаганите с новия 3Д функции и задачи на КРС по одобряване и прилагане на системи за счетоводно отчитане и разпределение на разходите, икономическо регулиране на достъпа и взаимното свързване, разработване на модели за разходно ориентирано определяне на цените, определяне и проучване на съответните пазари и на оператори със значително въздействие върху тях. Един от важните резултати от срещата е едновременното запознаване и на трите делегации с практиката, прецедентите и хода на прилагане на решенията на италианския регулатор в изпълнение на разпоредбите на европейската регулаторната рамка в телекомуникациите от 1998 - 2000 г.

Експерти на КРС и Министерство на транспорта и съобщенията (МТС) участваха в проведените през 2003 г. два етапа от проекта на Европейската комисия (ЕК) "Monitoring Telecommunication Markets of EU Candidate Countries", чиято цел е проследяването на развитието на сектор "Далекосъобщения" в страните-кандидатки за членство в Европейския съюз. Бе подготвена и предоставена по набор от около 200 показатели информация за състоянието на далекосъобщителния пазар в България (съответно към края на 2002 г. и първото полугодие на 2003 г.)

Българският регулатор продължи да предоставя, посредством въпросник, информация за българския далекосъобщителен пазар и до Международния съюз по далекосъобщения (МСД) във връзка с актуализиране на неговата база данни от показатели за световното развитие на телекомуникациите и подготовката на доклад за световното развитие на телекомуникациите за 2003 г. Данни за далекосъобщителния пазар в България бяха изпратени и до други организации и институции у нас и в чужбина: МТС, чрез Съвета за електронни медии до European Platform of Regulatory Authorities, INA (Изследователски институт по информатика и телекомуникации за Югоизточна Европа), европейски регулаторни органи.

Представители на КРС продължиха да участват в работните срещи по проекта "APRII" (Accounting Principles and Regulatory Interconnection Issues) на ECC (Electronic Communications

Committee). Проект "APRII" се занимава с икономическите аспекти на взаимното свързване на далекосъобщителните мрежи в страните-членки на CEPT (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations) във връзка с либерализацията на далекосъобщителния пазар и прилагането на принципа на разходноориентираност за системата разчетни цени при взаимното свързване.

През 2003 г. КРС започна стъпки по присъединяване към групата на независимите регулатори – Independent Regulators Group (IRG). По инициатива на гръцкия регулаторен орган на 03.10.2003 г. в Атина бе проведена среща, в която взеха участие представители на страните-членки на групата на независимите регулатори и регулаторните органи на България, Румъния и Турция. От началото на 2004 г. България ще бъде приета за член на IRG, което ще даде възможност в бъдеще експертите на българския регулатор пряко да участват в работните групи на IRG, основна част от дейността на които е свързана с приоритетни проблеми на пазарното регулиране: проучване на пазари за целите на определянето на оператори със значително въздействие върху пазара, регулиране на мобилни мрежи, достъп и взаимно свързване на фиксирани мрежи, развитие на конкуренцията при широкоспектърните услуги, разделно (управленско) счетоводство и методи за разпределяне на разходите, статистически инструменти и данни за анализ на далекосъобщителния пазар, регулаторни аспекти, свързани с крайните потребители.